

Vereniging Vrienden van de Slotterplas

Nieuwsbrief 49 september 2015

Excursie Idealen in het groen: het Amsterdamse Bos

Op **zondag 18 oktober** gaan we op fiets-excursie in het Amsterdamse Bos.

Het Amsterdamse Bos is in 1930 als het Bosplan ontworpen door Cornelis van Eesteren en Jacoba Mulder. Het park (geopend in 1937) werd ontwikkeld voor de recreatie-behoefte van geheel Amsterdam. De oppervlakte van het Amsterdamse Bos, 900 hectare, is vele malen groter dan de Slotterplas en het Slotterpark samen en drie keer Central Park in New York.

Toch is het Amsterdamse Bos als onderdeel van het Algemeen Uitbreidingsplan met dezelfde idealen en ontwerpmethoden ontworpen als de Slotterplas en het Slotterpark. In deze fietsexcursie zoeken we naar overeenkomsten en verschillen in het ontwerp.

Onder leiding van Mirjam Koevoet bekijken we het ontstaan, de idealen en het ontwerp van het Amsterdamse Bos.

We verzamelen om 13.30 uur voor de Boswinkel (het infocentrum nabij de entree naar de Bosbaan). De fietstocht duurt ongeveer twee uur, vooraf aanmelden is niet nodig. Tegenover de Boswinkel zijn fietsen te huur.

Nieuwbouw Van Eesterenmuseum aan de Noordzijde

Tijdens het Open Monumentenweekend van 12 en 13 september heeft het Van Eesterenmuseum zijn plannen voor een nieuw paviljoen op het bastion in de knik van de Noordzijde tussen het haventje en de boulevard gepresenteerd, de locatie waar het nieuwe paviljoen gaat komen. In het oorspronkelijke ontwerp werd aan twee zijden

van de boulevard een paviljoen gepland. Hiervan is alleen aan de oostkant Café Oostoever gerealiseerd. Aan de westkant bleef het een 'tijdelijk plantsoen'. In het Masterplan Slotterpark van 2004 werd op deze plek een paviljoen aangegeven. Zo ook in het Ruimtelijk Toetsingskader Slotterpark 2005, daarin heet het "gebouwde parkattractie".

*Artistimpressie Van Eesterenpaviljoen
Foto: Van Eesterenmuseum*

Wij zien de plannen op deze plek met een in het groen passend paviljoen als een aanwinst voor het Slotterpark.

Boulevard Noordoever en omgeving wordt beschermd stadsgezicht

Al in 2008 werden de oevers van de Slotterplas opgenomen in de Amsterdamse top 100 van jonge monumenten.

Dit jaar gaat de Centrale Stad/het Stadsdeel de oevers aan de noord- en oostzijde van de Slotterplas aanwijzen als beschermd stadsgezicht. De statige kademuren, het bastion met het groen, de wandelboulevard en de bijzondere architectuur verdienen die status. De regels hiervoor zullen worden opgenomen in het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan.

Verslag fietstocht langs beelden in de Lange Bretten

Op een mooie zomerse zondagmiddag, 23 augustus 2015, verzamelden zich zo'n 15 fietsers bij restaurant 'Bret' naast station Sloterdijk, om landschapspark De Bretten met de kunstwerken van Herbert Nouwens te verkennen.

Onze gids was Pieter Boekschooten die een grote rol heeft gespeeld bij de ontwikkeling van dit gebied. Over het Sloterdijkerpad, de voormalige spoordijk, fietsten we naar het Westerpark waar zich bij de kinderboerderij de vroegere werkplaats van de kunstenaar bevindt. Nouwens maakte zijn kunstwerken van schroot, afkomstig van scheepswerven en spoorwegwerkplaatsen. Het zijn grote abstracte roestige staalplastieken. Zijn 'Brettensuite' bestaat uit twintig plastieken (suites) te beginnen met twee werken bij de doorgang onder de spoorlijn naar Haarlem.

Kunstwerk van Herbert Nouwen aan het Overbrakerpad
foto: Erik Swierstra

Terwijl we via de Spaarndammerdijk en de begraafplaats Sint-Barbara naar het dorp Sloterdijk fietsten zagen we vlamachtige roestachtige staken en in het water op de hoek van de volkstuinten Sloterdijkermeer de resten van een scheepsboeg. Bij de begraafplaats naast de Petruskerk vertelde een deelnemer die vroeger op de Spaardammerdijk woonde, dat hij hier ooit iemand in een grafmonument heeft bijgezet met het opschrift: "het is hier beter dan in het verleden, geen burens boven noch beneden". Langs de Arlandaweg met 'roestige blokken', kwamen we, onder de viaducten van de metro- en spoorlijnen door, in de Lange Bretten met twee bruine hoge staketsels.

Langs de Flevoroute tegenover sportpark Spieringhorn staat sinds enkele maanden een nieuw kunstwerk, in de vorm van een halfgeopende deur. Dit symboliseert de 'Deur naar het Verleden' uitgevoerd naar het ontwerp van Pieter Boekschooten. Hierop is het in 1635 gestichte Huis te Bretten afgebeeld,

dat hier als herberg heeft gestaan maar dat in 1837 moest verdwijnen voor de eerste spoorlijn van Nederland.

We fietsten verder over het Brettenpad langs volkstuintenpark De Bretten. Ook hier vier roestbruine kunstwerken. Via een heuvelige kronkelroute gingen we door het nooit voltooide park Brettenburg om vervolgens uit te komen bij een waterpartij, een overblijfsel van het vroegere riviertje de Drecht, de oorspronkelijke uitwatering van het Ookmeer naar het IJ. Na aanleg van de Haarlemmer-trekvaart in 1632 kwam hier een molen te staan voor de bemaling van de Spieringhorner Binnenpolder. Deze molen, ook wel 'De Dikke Molen' genoemd brandde in 1928 af toen door vonken van een stoomlocomotief zijn rieten dekking vlam vatte.

Vervolgens namen we de helling naar de Australiëhavenweg. Ook hier weer een kunstwerk van Herbert Nouwens namelijk vier grote keien. Hier tegenover staat het kunstwerk 'Plastische tekens in steen' van Ben Guntenaar, een soort mini-Stonehenge dat van 1969 tot 2007 op het Confuciusplein stond. Via de Basis- en de Rhôneweg reden we terug naar 'Bret' om onze dorst te lessen.

De evenementenvergunning

door ons bestuurslid Prof. Mr. Peter A. Stein

In de afgelopen jaren kregen wij steeds meer met evenementen te maken die in het Sloterpark plaatsvonden. Het zijn met name de zogenaamde dancefestivals, waarbij zeer luidruchtige muziek ten gehore wordt gebracht voor een select publiek, terwijl een groot deel van het park voor de gewone bezoekers wordt afgesloten. Deze evenementen trekken soms tot 20.000 bezoekers: boomwortels, struiken en gazons worden vertrapt; dieren verjaagd; rustzoekende bewoners kunnen in hun park niet terecht. Menigeen vraagt zich af: mag dat zomaar? Het is een vraag die wij hieronder willen beantwoorden.

Stadsparken zijn gebieden in Amsterdam die bestemd zijn voor rust en recreatie: even kan men er ontsnappen aan de onrust van het bestaan. Dat dancefestivals niet in een park horen, is ook in de rechtspraak erkend. Ondertussen kan door de gemeente van dat verbod ontheffing worden verleend. Wanneer een ondernemer dat verzoekt, kan hem door de burgemeester toestemming worden gegeven om het evenement te houden. Dat wordt bepaald in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO-wet). Tot nu toe werd regelmatig ontheffing verleend, niet

alleen in het Sloterpark, maar ook in andere stadsparken.

We bekijken nu vervolgens de gronden die voor de burgemeester aanleiding mogen zijn om de gevraagde ontheffing te weigeren. Daarvoor moeten wij te rade gaan bij de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) van Amsterdam. Deze houdt in dat de burgemeester de vergunning kan weigeren als naar zijn oordeel het evenement gevaar oplevert voor de openbare orde en de veiligheid of wanneer het tot wanordelijkheden aanleiding kan geven. Meestal wordt dit voorschrift beschouwd als de kern van de bepaling: doen deze omstandigheden zich voor, dan dient de burgemeester zelfs de vergunning te weigeren. Wij mogen voor de dancefestivals aannemen dat de openbare orde zich niet tegen de vergunningverlening verzet.

Maar er zijn nog andere weigeringsgronden. Zo zal toestemming door de burgemeester geweigerd kunnen worden, wanneer een onevenredig groot aantal toeschouwers te verwachten is; wanneer het evenement een onevenredige belasting voor het woon- of leefklimaat in de omgeving betekent; wanneer het verontreiniging tot gevolg heeft, afbreuk doet aan het uiterlijk aanzien van de omgeving dan wel schade toebrengt aan groenvoorzieningen of wanneer de organisator onvoldoende waarborgen biedt om schade aan het milieu als gevolg van het evenement te voorkomen of te beperken. Deze tweede categorie van weigeringsgronden wordt doorgaans als minder urgent beschouwd. De woorden dat op die grond de vergunning geweigerd "kan" worden wijzen er op, zo denken velen, dat het hier omstandigheden betreft waarbij het oordeel van de burgemeester dat deze zich niet zullen voordoen, beslissend moet worden geacht.

Dat oordeel berust echter op een misvatting. Het is al lang aanvaard dat een "kan"-voorschrift, waarmee wij hier te maken hebben, de verleende toestemming niet geheel kan onttrekken aan rechterlijke beoordeling: een dergelijk voorschrift zou anders ontaarden in een vrijbrief voor willekeur. Alle bevoegdheden die iemand worden toegekend dienen te worden uitgeoefend op een wijze als een redelijk denkend mens dat zou doen. Een massa van 20.000 personen loslaten in een stadspark en ze de vrije hand geven kan de redelijk denkende mens niet voor zijn rekening nemen. Op grond van misbruik van bevoegdheid kan dit oordeel onderuit gehaald worden. Hetzelfde geldt voor het verstoren van plant en dier; de verontreiniging en de beschadiging van het groen.

Daar komt nog iets anders bij. Uit de redactie van de Amsterdamse Plaatselijke Verordening komt naar voren dat het toestaan van dancefestivals in de parken van Amsterdam in strijd is niet met één, doch met meerdere van de factoren waarop door de burgemeester bij het verlenen van de toestemming acht moet worden geslagen. Daaruit blijkt dat de burgemeester toestemming tot dancefestivals in het park niet mag verlenen, want in hun gezamenlijkheid zijn deze factoren minstens even sterk en belangrijk als strijd met de openbare orde.

Toekomst Heemtuin Sloterpark

Op 7 september werden een aantal bestuurscommissieleden en de VVS door Groenbeheer rondgeleid in de Heemtuin ten behoeve van de op 16 september 2015 geplande open discussie in de bestuurscommissievergadering over drie mogelijke ontwikkelrichtingen:

- handhaven van de huidige vorm heemtuin
- versterken en terugbrengen van enkele plantgemeenschappen
- het oorspronkelijke ontwerp terugbrengen

Aangezien de heemtuin zich in de loop van de jaren tot een natuurtuin heeft ontwikkeld hebben wij onze voorkeur uitgesproken voor scenario 1 met elementen van scenario 2. Ons is verzekerd dat de huidige manier van beheer én het karakter van de tuin gehandhaafd zullen blijven.

Jubileum 40 jaar Heemtuin

Op 21 september 2015 werd in De Drijfsijs het 40-jarig jubileum van de heemtuin gevierd. Helaas zonder William Frohn, maar wel mét een hapje en een drankje, een natuurwandeling en een foto-expositie. De aanwezigen kregen een exemplaar van het boekje "40 jaar Heemtuin Sloterpark en het Ruige Riet" uitgereikt met daarin onder meer mooie natuurfoto's van ons trouwe VVS-lid Corry Arink. Ook plannen voor de toekomst van de heemtuin passeerden de revue. Alle initiatieven die gaan in de richting van het behoud van de kwaliteit en de sfeer in de heemtuin juichen wij van harte toe.

Bomennieuws

Door de hevige storm van 25 juli zijn volgens onze telling 30 grote bomen omgegaan rondom de Sloterplas, waarvan minstens 20 iepen. Ook zijn onlangs 10 iepen gekapt naast de ingang van het park aan de Oostoever wegens iepziekte. Al met al een flinke klap voor het iepenbestand.

IJzerhoudend zandfilter

Onder de parkweide tussen de Sloterplas en de Bakhuizen van den Brinkhof gaat een ijzerhoudend zandfilter geplaatst worden van ca. 400 m² om het afvoerwater naar de plas te zuiveren. Pas daarna kan het herplanten van de gekapte bomen plaatsvinden.

Werkzaamheden aan de noordoever van de Sloterplas

Café Oostoever

Nadat voortvarend was gestart met de sloop van het café en ook met de drillboor plaats is gemaakt voor de nieuwe op/ombouw is er, na een pauze, doorgedaan met funderingswerkzaamheden en het gieten van een betonvloer voor het café op platformniveau.

Het platform/stippenterras

Het betegelen met de zwarte en witte tegels is ook even gestopt omdat er tegels in de verkeerde kleur waren afgeleverd. Hiermee wordt in week 40 doorgedaan. Het is de bedoeling dat de gevel van het café op het platform staat als de betegeling deze nadert.

Foto: Erik Swierstra

Het wilgenlaantje

De projectleider heeft ons verzekerd dat dit jaar nog gestart gaat worden met het herstel van de kademuur. Daarvoor zullen de wilgen tijdelijk moeten wijken.

De boulevard

Deze is inmiddels bestrooid met fijn grind. Nadat dit is ingewalst zal het overtollige strooisel verwijderd worden.

De banken

Begin dit jaar waren er langs de promenade nieuwe tweezitsbankjes geplaatst als vervanging van de oude blauwe banken. Deze tweezitters waren eigenlijk alleen geschikt voor een paartje of één persoon met kind of laptop. Gelukkig bleek het een misverstand; onlangs zijn er multifunctionele houten tienzitsbanken neergezet. De tweezitters zijn deels naar de Tuinen van West gegaan.

Bijzondere varens

Het is bekend dat uit het metselwerk van de kademuur van de boulevard een zeldzame, beschermde soort varen groeit. Tot ieders verrassing bleek bij de voorbereiding van de aanpak van de boulevard dat ook onder de roosters in de afvoerputten twee soorten zeldzame en beschermde varens groeien: zie foto: de Tongvaren (*Asplenium scolopendrium*), en

de Zwartsteelvaren (*Asplenium adiantum-nigrum*).

Besloten is de oude putten te sparen, er een nieuwe rij afvoerputten naast te leggen en die aan te sluiten op de oorspronkelijke leiding. Zo heeft de noordoever er een kleine bezienswaardigheid bij.

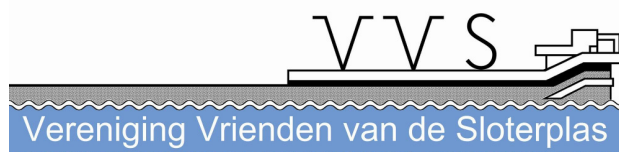
Grondwerkzaamheden aan de oost- en westkant van het Sloterpark ter beperking van de wateroverlast:

- De laag gelegen verzakte plekken worden aangevuld zowel rondom het kunstwerk Groot Landschap als aan de oostzijde.
- In de plantvakken wordt hout geruimd en worden te lage plekken op hoogte gebracht.

Nieuwe webmaster

Op onze oproep gaat Erik Swierstra onze website voorzien van actuele berichten, foto's en van alles wat met onze plas en park te maken heeft. Inmiddels is hij voortvarend aan de slag gegaan.

En uiteraard onze dank aan Alphons Berke-meijer voor zijn inzet voor de website in de afgelopen jaren.

Vereniging Vrienden van de Sloterplas

post@vriendenvandesloterplas.nl

www.vriendenvandesloterplas.nl

Jan Tooropstraat 6 - 1062 BM Amsterdam

Lidmaatschap 5 euro per jaar (minimaal)

IBAN: NL86INGB0009590123